

УДК 7.74.75.76

ОСОБЛИВОСТІ ІЛЮСТРУВАННЯ КНИГИ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТЕМАТИКИ

КРОТОВА Тетяна, МУХІНА Ірина

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
krotova_t@ukr.net, veemmua@gmail.com

Дослідження присвячено розгляду особливостей ілюстрування книги соціально-побутової тематики на прикладі твору І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». У роботі розкрито поняття ілюстрації, її функції та прийоми, важливість композиційних прийомів у створенні ілюстрації. Проведене дослідження сприяє визначити головні аспекти поширення та розвитку ілюстрації у літературі.

Ключові слова: ілюстрація, дизайн, колір, українська література, українська культура.

ВСТУП

В епоху великих потоків інформації ілюстрація є важливим інструментом спілкування. Завдяки своїй візуальній природі, вона відіграє важливу роль у сприйнятті та розумінні тексту. У цифровому середовищі, де увага користувача є цінним ресурсом, ілюстрації можуть ефективно передавати ідеї та привертати увагу, роблячи інформацію доступнішою та цікавішою.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є аналіз різновидів та функцій книжкової ілюстрації на прикладі твору І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сюжетні ілюстрації допомагають читачам зрозуміти художній текст. Щодо книжкової ілюстрації, це важливий елемент книги, що допомагає читачеві краще зрозуміти і відчувати літературний зміст і форму [1]. Відіграє функцію візуальне представлення тексту в книзі, призначене для доповнення та покращення розуміння читачем сюжету, героїв та ідей, висловлених у тексті, тому суттєвість книжкової ілюстрації полягає в її здатності пробуджувати емоції у читача, стимулювати інтерес до твору та розширювати світ уяви. Для цього ілюстратори використовують різноманітні прийоми та функції ілюстрації, адаптуючи їх до певного жанру книги та певної аудиторії. Всі види ілюстрацій розрізняються по сюжетним ознакам, за місцем і роллю в книзі [2].

В свою чергу сюжетні ілюстрації доповнюють літературний зміст творів. Візуалізація образів такого типу набуває експериментального, абстрактного та стилізованого характеру, що робить важливою художню літературу та інші видання.

Ілюстраторам необхідно знати художні засоби, аби якісно та чітко створити певну ілюстрацію. В книжкових виданнях використовуються різноманітні художні прийоми, такі як затінення кольору, ліній та текстур, щоб створити виразні та ефектні зображення. Спосіб застосування елементів графіки додають нового виміру читацькому досвіду та допомагають читачеві зосередити увагу на новому матеріалі, емоційно налаштуватися на нього [3].

Створення ілюстрацій до твору «Кайдашева сім'я» — невід'ємний етап, який вимагає досконалості у вираженні літературного змісту засобами образотворчого мистецтва. Використання композиційних прийомів, кольору і технічної майстерності дозволяє відтворити емоційну глибину і привабливість твору.

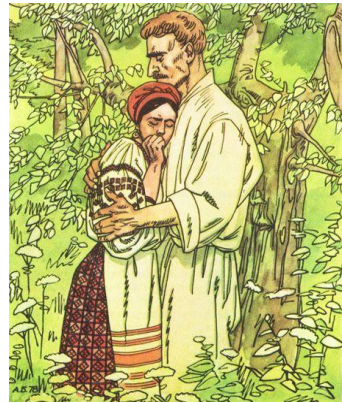
Цей творчий процес є не просто інтерпретацією, а й важливим способом залучення читачів до української літературної спадщини, підкреслюючи важливу роль ілюстрації в популяризації літератури в Україні.

На прикладі ілюстрацій А. Базилевича до твору Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» бачимо, що художник виконав ілюстрації у кольоровій графіці, в українському стилі з використанням елементів народності. Завдяки динаміці у зображеннях, читачі можуть відчуті емоційну складову героїв та увіяти зображену дійсність ілюстрацій [4] (Рис.1).

Невід'ємним елементом в таких ілюстраціях відіграє кольорова палітра. А. Базилевич досконало обрав тони кольорів та відтінки, у результаті чого зображення у книзі повністю передають настрій, характер героїв та подій (рис. 1.) [4].

а

б

Рис.1. а, б - Ілюстрації до твору «Кайдашева сім'я» А. Базилевич.
Видавництво «Дніпро», 1980 [4]

Особливість соціально-побутової тематики в ілюструванні книги на прикладі «Кайдашева сім'я» є оновлення старих ілюстрацій, популяризація соціально-побутової повісті, завдяки чому стара українська література набуде поширення в сучасності, створення візуальної складової, спрямованої на поглиблення розуміння тексту та емоційну взаємодію з читачем. Візуальний елемент потрібен для виразної інтерпретації літературного змісту, таким чином, ілюстрації не тільки увиразнюють сюжет, а й відображають суть тексту, розкриваючи важливі сторони характеру та задуму твору «Кайдашева сім'я».

ВИСНОВКИ

Отже, ілюстрація в українській літературі, як важливий компонент в книзі, дозволяє читачеві чітко ознайомитися з українською спадщиною, народним побутом, зрозуміти зміст подій в книзі та вникнути у сюжетну лінію. Книжкова ілюстрація набуває популярності у сучасності, внаслідок чого українська література набуде поширення в Україні, що є важливим аспектом в народній культурі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пархоменко Я. Книжкова ілюстрація. URL: <https://reporter.zp.ua/knizhkova-ilyustraciya-dovidka-l-uk.html>
2. Потапенко М. Книжкова ілюстрація як вид графічного мистецтва. Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2021». 2021. С.255-257. URL: https://www.researchgate.net/publication/354204588_Knizkova_ilustracia_ak_vid_graficnogo_mistectva
3. Функції ілюстрацій в науково-популярній літературі. URL: <https://www.referat911.ru/Jurnalistika/funkc-ljustracij-v-naukovopopulyarnj-literatur/144073-2125964-place2.html>
4. Базилевич А. Ілюстрації до твору «Кайдашева сім'я» Видавництво «Дніпро», 1980. 61 с.

KROTOVA T., MUHINA I.

PECULIARITIES OF ILLUSTRATING A BOOK ON SOCIAL AND HOUSEHOLD TOPICS

The study is devoted to the peculiarities of illustrating a book on social and domestic topics on the example of I. Nechuy-Levytsky's work "Kaydashev's Family". The paper reveals the concept of illustration, its functions and techniques, and the importance of compositional techniques in creating an illustration. The study helps to identify the main aspects of the spread and development of illustrations in literature.

Key words: illustration, design, color, Ukrainian literature, Ukrainian culture